

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА

Посланичка група Странка слободe и правде
4. јул 2024. године
Београд

ПРИМЉЕНО: 04.07.2024

Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
01	014-1618/24		

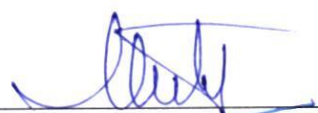
ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1) Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине подносимо **ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ДОПУНАМА ЗАКОНА О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ** са предлогом да се узме у претрес.

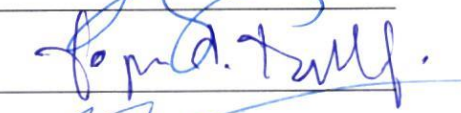
За представника предлагача одређује се народни посланик Мариника Тепић.

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ:

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Мариника Тепић

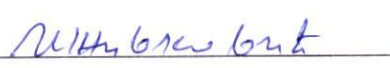
Драган Ђилас

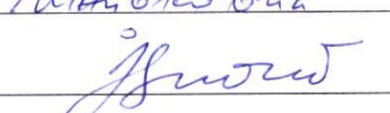
Горан Петровић

Пеђа Митровић

Борко Стефановић

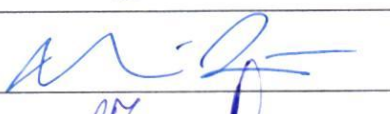
Јелена Милошевић

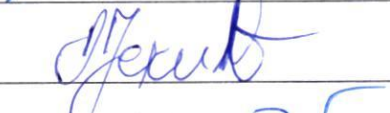
Ирена Живковић

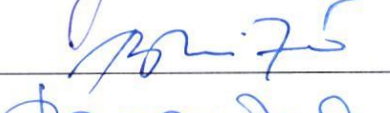
Јелена Спирић

Жељко Веселиновић

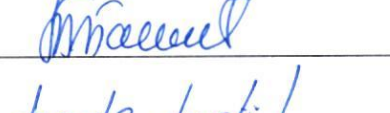
Соња Пернат

Душан Никезић

Далибор Јекић

Бранко Миљуш

Мила Поповић

Татјана Пашић

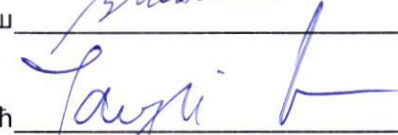
Ђорђе Ђорђевић

НАРОДНИ ПОСЛАНИЦИ

Здравко Понош

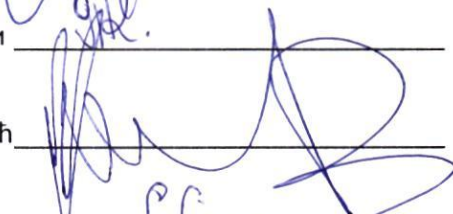
Стефан Јањић

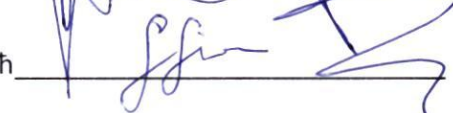
др Тијана Перић Дилигенски

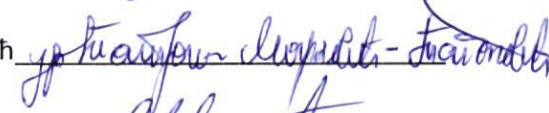
проф. др Драган Делић

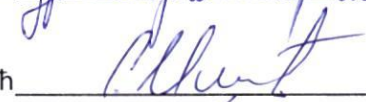
проф. др Слободан Цвејић

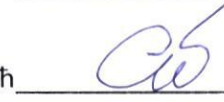
др Татјана Марковић - Топаловић

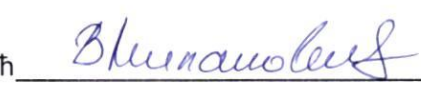
Слободан Илић

Слободан Петровић

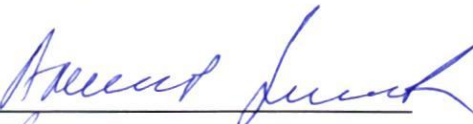

Верица Милановић

Посланичка група **Еколошки устанак**

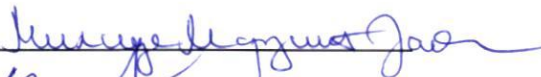
1. Александар Јовановић

2. Данијела Несторовић

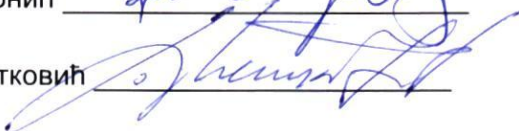
3. Милица Марушић Јаблановић

4. Драган Јонић

5. Горан Петковић

ПРЕДЛОГ

ЗАКОНА О ДОПУНАМА ЗАКОНА О СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ

Члан 1.

У Закону о социјалној заштити („Службени гласник РС”, број 24/11) у Глави VII. МАТЕРИЈАЛНА ПОДРШКА, после Одељка 3. Право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, додаје се Одељак 3а Право на материјалну подршку за негу детета са сметњама у развоју и чл. 94а – 94е, који гласе:

„3а Право на материјалну подршку за негу детета са сметњама у развоју

Родитељ неговатељ

Члан 94а

Статус неговатеља признаје се родитељу који живи са дететом и непосредно негује дете са сметњама у развоју које је у задовољавању својих основних животних потреба потпуно зависно од помоћи и неге другог лица или дете којем је због одржавања живота неопходно пружање специфичне неге извођењем медицинских, односно техничких захвата за које је родитељ оспособљен, а та специфична нега конституише потпуну зависност детета од родитеља.

Потпуна зависност из става 1. овог члана постоји:

1) код детета код кога је вештачењем, на основу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, утврђено да има телесно оштећење од 100 % по једном основу или да има органски трајни поремећај неуролошког и психичког типа или да има више оштећења, с тим да ниво оштећења износи по 70% и више процената по најмање два основа, односно код кога је утврђено постојање потребе за помоћи и негом другог лица у смислу члана 92. став 5. овог закона;

2) код детета коме је, на основу мишљења комисије Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање која се образује и финансира у складу са прописом о финансијској подршци породици са децом, неопходна посебна нега због тешког степена психофизичке ометености и инвалидитета;

3) у случају тешког оштећења здравственог стања детета због тешког оштећења можданих структура, малигне болести, или другог тешког погоршања здравственог стања

детета, на основу налаза и мишљења Другостепене лекарске комисије Републичког фонда за здравствено осигурање датог у поступку продужења права родитеља на одсуство са рада због неге детета, у складу са прописима о здравственом осигурању.

Под условима из става 1. овог члана статус неговатеља може се признати родитељу пунолетног детета и када није продужено родитељско право, ако родитељ живи са пунолетним дететом и пружа му неопходну негу.

Ако у породици живи двоје или више деце код којих је утврђена потреба за негом из става 1. овог члана статус неговатеља могу имати оба родитеља.

Члан породице као неговатељ

Члан 94б

Ако родитељ неговатељ живи са двоје или више деце којима је утврђена потреба за негом у смислу члана 94а овог закона и самостално врши родитељско право или је други родитељ потпуно неспособан за рад у смислу прописа о раду и о пензијском и инвалидском осигурању, статус неговатеља може се признати и члану породице из члана 81. став 2. овог закона који са њима живи у заједничком домаћинству, под условом да испуњава услове у погледу опште подобности за хранитеља прописане законом којим се уређују породични односи.

У случају смрти родитеља неговатеља, статус неговатеља може се признати његовом супружнику, односно ванбрачном партнеру или сроднику детета из члана 81. став 2. овог закона или старатељу детета, под условом да живи у заједничком домаћинству са дететом којем је утврђена потреба за негом, да испуњава услове у погледу опште подобности за хранитеља прописане законом којим се уређују породични односи и да није засновано хранитељство.

Под условима из става 2. овог члана, статус неговатеља може се признати сроднику детета из члана 81. став 2. овог закона или старатељу детета и у случају да је родитељу неговатељу престао статус из разлога наведених у члану 94д став 4. овог закона и тај родитељ је напустио заједничко домаћинство.

Пословна и радна способност неговатеља

Члан 94в

Статус неговатеља из чл. 94а и 94б овог члана може се признати лицу које је потпуно пословно способно и које је способно за рад у смислу прописа о раду и о пензијском и инвалидском осигурању, без обзира да ли се налази у радном односу или је незапослено.

Материјална подршка за негу детета

Члан 94г

Статус неговатеља конституише право на материјалну подршку за негу детета код кога је утврђена потреба за негом у смислу члана 94а овог закона.

Право на материјалну подршку из става 1. овог члана не искључује право детета и родитеља на друге врсте материјалне помоћи и подршке према важећим прописима.

Родитељ неговатељ и лице којем је признат статус неговатеља имају право на материјалну подршку у виду посебне новчане накнаде која се исплаћује у месечном износу у висини минималне зараде у Републици Србији за претходни месец.

Средства за исплату посебне новчане накнаде из става 3. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Трајање, мировање и престанак статуса и права

Члан 94д

Статус неговатеља и право на материјалну подршку за негу детета признају се од дана подношења захтева ако су у моменту подношења захтева испуњени услови за признавање права.

Статус неговатеља и право на материјалну подршку за негу детета трају док постоје услови и потреба детета за негом у смислу чл. 94а–94в овог закона, односно док је неговатељ у могућности да пружа потребну негу, а најдаље док неговатељ не наврши општи старосни услов за остваривање пензије према прописима о пензијском и инвалидском осигурању.

Статус и право родитеља неговатеља на материјалну подршку за негу детета мирују за време док се родитељ неговатељ налази у протвору или на издржавању казне затвора, у трајању дужем од 15 дана, осим ако је дело због кога је одређен притвор или осуда на казну затвора извршено према детету које је неговао.

Статус неговатеља и права које из тог статуса произлазе престају и када надлежни центар за социјални рад утврди да неговатељ из неоправданих разлога не пружа детету потребну негу или то чини несавесно или на неодговарајући начин, односно да постоје разлози за потпуно лишење родитељског права прописани законом којим се уређују породични односи.

Статус неговатеља и права које из тог статуса произлазе престају и на захтев неговатеља, даном коначности решења којим је о захтеву одлучено.

Право неговатеља на посебну новчану накнаду по престанку статуса

Члан 94ђ

Неговатељ који није у радном односу, а који најмање 15 година непосредно негује дете у статусу родитеља неговатеља или неговатеља има право на посебну новчану накнаду у виду доживотног месечног новчаног примања у висини најниже пензије у осигурању запослених, кад наврши општи старосни услов за остваривање пензије према прописима о пензијском и инвалидском осигурању, ако није остварио право на пензију или право на посебну новчану накнаду из члана 94. став 6. овог закона.

Нема право на посебну новчану накнаду из става 1. овог члана лице којем је статус неговатеља престао из разлога наведених у члану 94д став 4. овог закона, као и лице које је по престанку статуса неговатеља лишено родитељског права или му је одређена мера заштите од насиља у породици, у односу на дете које је неговало, односно које је правноснажно осуђено за кривично или друго кажњиво дело извршено према том детету.

Лице које стекне право на пензију након стицања права на посебну новчану накнаду из става 1. овог члана, има право избора између пензије и посебне новчане накнаде.

Посебна новчана накнада из става 1. овог члана усклађује се на начин прописан за усклађивање најниже пензије у осигурању запослених.

Средства за исплату посебне новчане накнаде из става 1. овог члана обезбеђују се у буџету Републике Србије.

Поступак за остваривање права

Члан 94е

Поступак за признавање статуса неговатеља и права која из тог статуса произлазе покреће се на захтев родитеља и лица из члана 94б овог закона.

Поступак за престанак статуса неговатеља и права која из тог статуса произлазе може се покренути и по службеној дужности.

О статусу неговатеља и правима која из тог статуса произлазе одлучује центар за социјални рад основан за територију на којој подносилац захтева има пребивалиште, односно боравиште.

На поступак из ст. 1. и 2. овог члана сходно се примењују одредбе овог закона о поступку за остваривање права на новчану социјалну помоћ, права на додатак за помоћ и негу другог лица и права на увећани додатак за помоћ и негу другог лица.

Налази и мишљења надлежних органа вештачења из члана 94а став 2. овог закона, сачињени за потребе остваривања других права деце и родитеља, признају се као доказно средство и у поступку за признавање статуса и остваривање права из члана 94г овог закона.”

Члан 2.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење Закона о допунама Закона о социјалној заштити је садржан у члану 69. Устава Републике Србије, којим је прописано да грађани и породице којима је неопходна друштвена помоћ ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољавање основних животних потреба, имају право на социјалну заштиту, чије се пружање заснива на начелима социјалне правде, хуманизма и поштовања људског достојанства.

Чланом 97. став 1. прописано је да Република Србија уређује и обезбеђује између осталог: систем у области других облика социјалне сигурности и друге социјалне односе од општег интереса (тачка 8); систем у области социјалне заштите (тачка 10); као и финансирање остваривања права и дужности Републике Србије, утврђених Уставом и законом (тачка 15).

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Основни разлог за доношење овог закона јесте захтев да се допунама Закона о социјалној заштити родитељу детета са сметњама у развоју призна статус родитеља-неговатеља, чиме би било спречено да деца с тешким обољењима и инвалидитетом буду нужно измештена из својих примарних породица. На тај начин се обезбеђује унапређење положаја и економске и социјалне заштите породичног живота и пружа материјална подршка родитељу који непосредно негују дете са сметњама у развоју које је у задовољавању својих основних животних потреба потпуно зависно од помоћи и неге другог лица, односно којем је због одржавања живота неопходно пружање специфичне неге извођењем медицинских и техничких захвата за које је родитељ, по правилу, оспособљен. Тиме се, истовремено, обезбеђују услови да дете остане да живи у својој природној породици и уз родитељску негу, чиме се предупређује потреба за институционалном заштитом детета, као последњом мером која је најмање у складу са најбољим интересима детета.

Омогућавањем родитељима да остваре статус родитеља неговатеља била би уједначена или чак и умањена месечна давања државе за те намене алтернативним породицама или институцијама. У постојећој пракси, деца којој је неопходна 24-часовна нега морају да буду под надзором хранитеља, како би родитељи могли да раде. Предложени закон омогућио би родитељима да наставе да брину о својој деци и да и држава у томе помогне, на исти начин како би помогла и хранитеље. Сама болест деце је тешка и потресна ствар за родитеље и они без подршек државе, породице и послодаваца, немају могућност да

своју инвалидну или тешко оболелу децу збрину у оквиру своје породице на начин који је у складу са потребама и интересима детета, без штете за своју егзистенцију и егзистенцију друге деце у породици.

Конвенција о правима детета, чији је Република Србија потписник, захтева од држава чланица да признају и обезбеде да ментално заостало или физички инвалидно дете ужива пун и достојан живот, у условима којима се обезбеђује његово достојанство, подстиче самосталност и олакшава активно учешће у заједници, те да уваже право инвалидног детета на посебну негу и да подстичу и обезбеђују помоћ детету које за то испуњава услове и онима који су одговорни за старање о њему, а за коју је поднесен захтев, зависно од расположивих средстава, и која одговара стању детета и условима родитеља или других лица која се старају о детету (члан 23. Конвенције).

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Овим законом врши се допуна Закона о социјалној заштити у Делу VII који се односи на материјалну подршку породицама и појединцима, тако што се после Одељка 3, којим се уређује право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, додаје посебан Одељак 3а Право на материјалну подршку за негу детета са сметњама у развоју.

У новом одељку садржане су норме којима се уводи посебна врста права на материјалну подршку – право на материјалну подршку за негу детета са сметњама у развоју. Реч је о праву које би остваривао родитељ који живи са дететом и непосредно негује дете са сметњама у развоју које је у задовољењу својих основних животних потреба потпуно зависно од помоћи и неге другог лица или дете којем је због одржавања живота неопходно пружање специфичне неге извођењем медицинских, односно техничких захвата за које је родитељ способан, а та специфична нега конституише потпуну зависност детета од родитеља. Статус родитеља неговатеља и право на материјалну подршку, која која се исплаћује у месечном износу у висини минималне зараде у Републици Србији за претходни месец, према овом предлогу, може да оствари родитељ: 1) детета код кога је вештачењем, на основу прописа о пензијском и инвалидском осигурању, утврђено да има телесно оштећење од 100 % по једном основу или да има органски трајни поремећај неуролошког и психичког типа или да има више оштећења, с тим да ниво оштећења износи по 70% и више процената по најмање два основа, односно код кога је утврђено постојање потребе за помоћи и негом другог лица у смислу члана 92. став 5. овог закона; 2) детета коме је, на основу мишљења комисије Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање која се образује и финансира у складу са прописом о финансијској подршци породици са децом, неопходна посебна нега због тешког степена психофизичке ометености и инвалидитета; 3) у случају тешког оштећења здравственог стања детета због тешког оштећења можданих структура, малигне болести, или другог тешког погоршања здравственог стања детета, на

основу налаза и мишљења Другостепене лекарске комисије Републичког фонда за здравствено осигурање датог у складу са прописима о здравственом осигурању. Под истим условима статус неговатеља може се признати и родитељу пунолетног детета без обзира да ли је формално продужено родитељско право, ако родитељ живи са пунолетним дететом и пружа му неопходну негу (члан 94а).

У суштини, реч је о родитељима деце код које је већ извршено вештачење здравственог, односно психофизичког статуса и утврђена потреба за туђом негом и помоћи (пред комисијом Фонда ПИО) или је, по извршеном вештачењу, на основу мишљења посебне комисије, родитељу признато право на одсуство са рада ради посебне неге до навршених пет година живота детета тешког степена психофизичке ометености, у смислу члана 96. Закона о раду, као и родитеља деце оболеле од тешке или ретке болести због које је родитељу омогућено продужено боловање ради неге детета, на основу налаза и мишљења Другостепене лекарске комисије РФЗО, који се ажурира на сваких шест месеци у складу са чланом 78. ст. 3. и 4. Закона о здравственом осигурању. Погодност је да се докази о вештачењу, прибављени у овим поступцима, тј. налази и мишљења надлежних комисија Фонда ПИО или РФЗО, сачињени за потребе остваривања других права деце и родитеља, признају као доказно средство и у поступку за признавање статуса родитеља неговатеља и остваривање права која из тог статуса произлазе. Тиме се избегавају додатна вештачења.

Да би се предупредила потреба за смештајем детета у установу социјалне заштите, овим законом предвиђена је могућност да статус неговатеља уз родитеља или уместо родитеља оствари сродник детета који са њим живи. Ради се о два случаја. Најпре, ако родитељ неговатељ живи са двоје или више деце којима је утврђена потреба за негом у смислу члана 94а овог закона и самостално врши родитељско право или је други родитељ потпуно неспособан за рад у смислу прописа о раду и о пензијском и инвалидском осигурању, статус неговатеља може се признати и члану продице. Поред тога, члан породице детета са којим оно живи у породичној заједници може да оствари статус неговатеља и право на материјалну подршку и у случају смрти родитеља неговатеља или напуштања породице од стране родитеља. Услов је да тај сродник испуњава услове у погледу опште подобности за хранитеља прописане законом којим се уређују породични односи и да није засновано хранитељство. Исто правило важи и за старатеља детета у чијем породичном домаћинству дете живи (члан 94б).

Пошто право на материјалну подршку по овом закону родитељ остварује без обзира на то да ли је у радном односу или је незапослен, ови законом омогућава се незапосленом родитељу/сроднику/старатељу који је најмање 15 година непосредно неговао дете у статусу родитеља неговатеља односно неговатеља да оствари право на посебну пензију тј. посебну новчану накнаду у виду доживотног месечног новчаног примања у висини најниже пензије у осигурању запослених, и то када наврши општи старосни услов за остваривање пензије према прописима о пензијском и инвалидском осигурању (65 година), ако није остварио право на пензију или право на посебну новчану накнаду која је раније прописана за

родитеља у случају из члана 94. став 6. Закона. Ово право на посебну новчану накнаду не може да оствари родитељ/сродник/старатељ којем је статус неговатеља престао из разлога неодговарајуће бриге и неге детета, као ни онај који је по престанку статуса неговатеља лишен родитељског права или му је одређена мера заштите од насиља у породици, у односу на дете које је неговао, или је правноснажно осуђен за кривично или друго кажњиво дело извршено према том детету (члан 94ђ).

По узору на постојеће решење из Закона о социјалној заштити које се односи на стицање права на посебну пензију родитеља који је најмање 15 година неговао своје дете које је остварило право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица (чл. 94. ст. 6-8), овим предлогом је предвиђено исто право избора и за родитеља неговатеља (члан 94ђ став 3).

Поступак за остваривање права уређен је у члану 94е. О статусу неговатеља и правима која из тог статуса произлазе одлучује центар за социјални рад основан за територију на којој подносилац захтева има пребивалиште, односно боравиште. На поступак се сходно примењују одредбе поступка за остваривање права на новчану социјалну помоћ, права на додатак за помоћ и негу другог лица и права на увећани додатак за помоћ и негу другог лица.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

Иако поједини институти чије се увођење предлаже изменама и допунама Закона захтевају ангажовање буџетских средстава, истовремено се смањује потреба за одређеним расходима у буџету чији обим значајно превазилази потребу за додатним средствима, у прво реду за хранитеље који се старају о деци са сметњама, а која би сада остала у матичним породицама.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа:

Мариника Тепић, Драган Ђилас, Борко Стефановић, Јелена Милошевић, Жељко Веселиновић, Далибор Јекић, Татјана Пашић, Ђорђо Ђорђевић, Душан Никезић, Соња Пернат, Пеђа Митровић, Мила Поповић, Јелена Спирић, Ирена Живковић, Горан Петровић.

2. Обрађивач :

3. Назив прописа:

- Предлог закона о допунама закона о социјалној заштити /

Draft of the law on social protection

4. Усклађеност прописа с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум):

- а) Одредба Споразума која се односи на нормативну садржину прописа,
- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума,
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума,
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

- нема

5. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

- нема

6. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора

права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

Не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност.

7. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик? -/-
8. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније? -/-
9. Сарадња са Европском унијом и учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености. -/-

Датум: 4. јул 2024. године